

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/74740,Bohaterowie-Niepodleglej-Tadeusz-Stanislaw-i-Wladyslaw-Fenrychowie.html>
19.04.2024, 15:55

„Bohaterowie Niepodległej”: Tadeusz, Stanisław i Władysław Fenrychowie

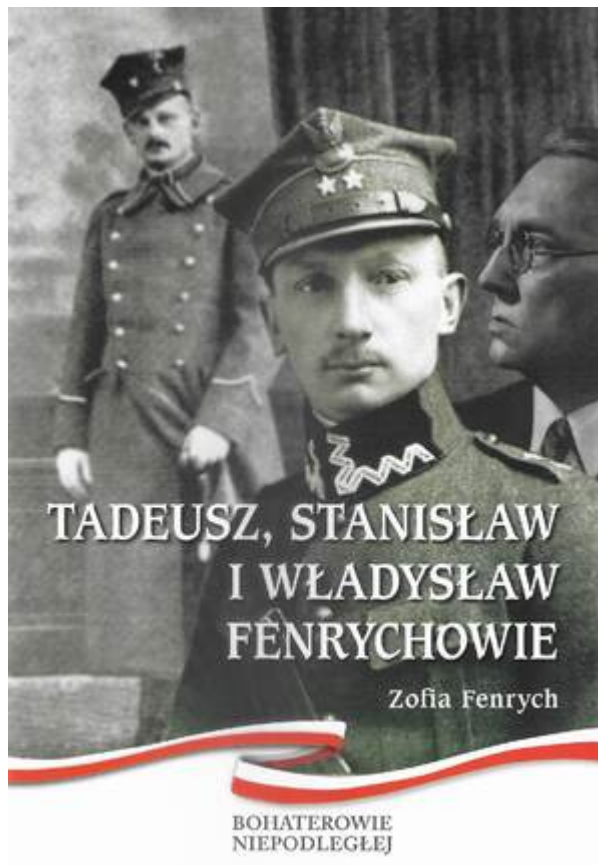
Seria broszur „Bohaterowie Niepodległej” przedstawia postacie, które uczestniczyły w zmaganiach o niepodległość Rzeczypospolitej w latach 1914–1918 oraz o granice Polski Odrodzonej w latach 1918–1921.

Jej celem jest upamiętnienie heroizmu osób oraz czynów związanych z wydarzeniami tego czasu, jak również prezentacja wzorca postawy – poświęcenia dla idei niepodległości Polski.

W serii znajdą się sylwetki zarówno osób powszechnie znanych z kart podręczników najnowszych dziejów Polski, jak i tych bohaterów Niepodległej, których nazwiska, dziś często zapomniane, warto przypomnieć – m.in. żołnierzy Legionów Polskich, Armii Błękitnej, wojny polsko-bolszewickiej, członków Polskiej Organizacji Wojskowej, powstańców wielkopolskich i śląskich oraz innych polskich formacji wojskowych, uczestniczących w zmaganiach o Niepodległą i jej granice.

Tematem broszury są życiorysy niepodległościowe trzech braci: Tadeusza (ur. 1882), Stanisława (ur. 1883) i Władysława (ur. 1891) Fenrychów. Pierwsza część opracowania poświęcona jest jednak ich ojcu – urodzonemu w 1850 r. w Środzie Władysławowi Edwinowi, który zaszczepił w synach patriotyczne nastawienie. Poznajemy w niej także dzieciństwo i młodość trzech braci Fenrychów, jak również krótkie rysy biograficzne ich trzech sióstr.

Następnie ukazana została droga kariery wojskowej Tadeusza i Władysława w armii cesarskich Niemiec – biorących udział w I wojnie światowej. Trzeci z braci – Stanisław nie został w ogóle powołany do wojska. Wpierw dzierżawił majątek na Śląsku, aby w 1917 r.

wrócić do Wielkopolski.

Druga część opracowania wprowadza czytelnika w szczegóły udziału braci w powstaniu wielkopolskim. Tadeusz i Władysław wzięli aktywny udział w walkach powstańczych, Stanisław zaś wspierał braci i działania powstańcze finansowo. Omówiona została specyfika powstania wielkopolskiego, podkreślono niedobór kadry oficerskiej, odwołując się do publikacji autorstwa Tadeusza Fenrycha, jak również przedwojennych opracowań, m.in. Włodzimierza Lewandowskiego. Możemy prześledzić działania Tadeusza i Władysława podczas kluczowych operacji powstańczych Frontu Północnego – m.in. zdobycia Szubina i Łabiszyna.

Kolejna część publikacji – zatytułowana „W wolnej Polsce...” poświęcona jest pasjonującym życiorysom bohaterów opracowania w dwudziestolecie międzywojennym. Najwięcej miejsca poświęcono losom powojennym Tadeusza, następnie wybitnym osiągnięciom organizacyjnym Stanisława, jak również karierze wojskowej i administracyjnej Władysława.

Czwartą część broszury stanowi analiza tragicznych życiorysów braci Fenrychów podczas II wojny światowej, która dla najstarszego Tadeusza i najmłodszego Władysława zakończyła się odpowiednio śmiercią w obozie w Buchenwaldzie i śmiercią w twierdzy brzeskiej. Stanisław z kolei w latach okupacji roztoczył opiekę nad całą rodziną i innymi rodzinami więźniów. Do głębi poruszają losy dzieci braci Fenrychów, z których troje – w związku z działalnością w AK – zostało aresztowanych i zamęczonych na śmierć przez Niemców...

Ostatnia część publikacji odnosi się do okresu po II wojnie światowej, kiedy to duża część umęczonej rodziny Fenrychów wróciła do Wielkopolski. Stanisław Fenrych zmarł w szpitalu w Kościanie w 1955 r., do końca kontestując system komunistyczny w Polsce. W podsumowaniu opracowania dr Zofia Fenrych odniosła się do upamiętnień braci Fenrychów w wolnej Polsce.